

Останнім випадком перегляду судових рішень в адміністративному процесі є перегляд судового рішення у разі виявлення обставин, про існування яких не знали і не могли знати за умови добросовісного ставлення до виконання своїх обов'язків судді і принаймні одна особа, яка брала участь у справі. Саме ця особа має право ініціювати перегляд за нововиявленими обставинами, а також особа, яка фактично не брала участі в адміністративній справі, але за змістом правовідносин мала бути залучена до участі у справі. По суті цей перегляд не є оскарженням через відсутність у таких випадках вини суду у неправосудності судового рішення. Однак Кодексом адміністративного судочинства України він віднесений до перегляду судового рішення [5].

Висновки. Підводячи підсумок, відмітимо, що перегляд судових рішень – це перевірка рішення суду нижчої інстанції, що здійснюється шляхом перегляду в апеляційному (глава 1 розділу IV КАС) чи касаційному порядку (глава 2 розділу IV КАС), у формі перегляду судових рішень Верховним Судом України (глава 3 розділу IV КАС) та провадження за нововиявленими обставинами (глава 4 розділу IV КАС).

Список використаних джерел:

1. Про судоустрій і статус суддів : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41-42, 43, 44-45. – Ст. 529.
2. Кодекс адміністративного судочинства України.: від 6 липн. 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-37. – Ст. 446.
3. Соловей Г.В. Деякі проблемні питання перегляду судових рішень у кримінальному процесі України / Галина Василівна Соловей, Владислав Іванович Теремецький / Вісник Вищої ради юстиції. – 2013. – № 3(15). – С. 87-99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik15_07.pdf.
4. Сірий М. Система перегляду судових рішень в Україні: погляд у майбутнє / Микола Сірий / Юридичний журнал. – 2003. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://justinian.com.ua/article.php?id=18>.
5. Путівник для учасника адміністративного процесу / Автори-упорядники Р.О. Куйбіда, Т.В. Руда. – К., 2011. – 120 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fair.org.ua/content/library_doc/6_Guide_for_Participants_in_an_AdminProceeding_2011_FINAL_.pdf.
6. Шруб І.В. Функціонування адміністративних судів в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Інна Володимирівна Шруб ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2009. – 345 с.

КОЛЕСНІЧЕНКО В. В.,

кандидат юридичних наук, докторант
(Національний університет
«Одеська юридична академія»)

УДК 35.075.5

СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ФОРМ ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА МІСЦЕ У НІЙ ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ

Стаття присвячена обґрунтуванню структури системи принципів адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності. Встановлено, що таку систему складають наступні принципи: а) загальні (ті, що характерні для позасудового адміністративного процесу і адміністративного судочинства); б) спеціальні; в) особливі. До загальних принципів віднесені: верховенство права; законність; прозорість (гласність) адміністративного процесу, який доповнюється принципами публічності, мотивованості та доступності рішень у справах; поєднання інтересів особи і суспільства; принцип юридичної безпеки. Для визначення структури системи принципів, кола загальних принципів проведений порівняльно-правовий аналіз існуючих наукових підходів вчених щодо принципів адміністративного процесу, норм Кодексу адміністративного судочинства України та інших актів чинного законодавства України та законодавства Франції.

Ключові слова: адміністративно-процесуальна форма, адміністративний процес, адміністративне судочинство, принципи, загальні принципи, спеціальні принципи, особливі принципи.

Стаття посвящена обоснованию структуры системы принципов административно-процессуальных форм защиты права интеллектуальной собственности. Установлено, что такую систему составляют следующие принципы: а) общие (характерные для внесудебного административного процесса и административного судопроизводства); б) специальные; в) особенные. К общим принципам отнесены: верховенство права; законность; прозрачность

(гласность) административного процесса, который дополняется принципами публичности, мотивированности и доступности решений по делам; соединение интересов личности и общества; принцип юридической безопасности. Для определения структуры системы принципов, перечня общих принципов проведен сравнительно-правовой анализ существующих научных подходов учёных к определению принципов административного процесса, норм Кодекса административного судопроизводства Украины и иных актов действующего законодательства Украины и Франции.

Ключевые слова: административно-процессуальная форма, административный процесс, административное судопроизводство, принципы, общие принципы, специальные принципы, особенные принципы.

The article is devoted to substantiation of the structure of the system of principles of administrative-procedural forms of intellectual property rights protection. It is established that such a system consists of the following principles: a) general (typical for the extra-judicial administrative process and administrative legal procedure); b) special; c) especial. The General principles are: the rule of law; legality; transparency of administrative legal procedure, which is complemented with the principles of publicity, motivation and decisions availability; the combination of the interests of the individual and society; the principle of legal security. To define the structure of the system of principles, a range of General principles there made the comparative analysis of the existing scientific approaches of scientists regarding the principles of the administrative legal procedures, the norms of the Code of administrative legal procedure of Ukraine and other acts of the current legislation of Ukraine and France.

Key words: administrative-procedural form, administrative process, administrative proceedings, principles, General principles, specific guidelines and particular principles.

Вступ. Принципи як засадничі ідеї, положення є основою правової діяльності. Формуючи їх, тим самим закладено підвалини її теоретико-правової моделі, яка, будучи впроваджена у чинне законодавство набуває реального змісту. Вказане безпосередньо стосується адміністративно-процесуальних форм захисту, адже визначення напрямків їх ефективного здійснення має безпосередньо спиратись на базову модель принципів.

Постановка завдання. У наукових дослідженнях з адміністративного права і процесу проблемі принципів адміністративного процесу приділяється належна увага, хоча усталеної наукової думки щодо кола принципів ще не визначено. Слід вказати про наукові напрацювання В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, І.П. Голосніченка, В.К. Колпакова, П.І. Кононова, О.В. Кузьменко та інших вчених, які присвятили свої дослідження проблемі сутності адміністративного процесу. Разом з тим, специфіка адміністративних процесуальних правозахисних відносин щодо права інтелектуальної власності визначає необхідність, спираючись на існуючі наукові здобутки, обґрунтувати структуру системи принципів та виділити загальні принципи як основні положення, наявність яких відтворює таку специфіку.

Мета статті – полягає у визначенні структури системи принципів адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності та встановленні кола загальних принципів.

Результати дослідження. Розкриття змісту адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності передбачає дослідження принципів кожної з процесуальних форм, а також загальних принципів, що є основою адміністративного позасудового процесу та судового адміністративного процесу. Такий підхід ґрунтується на положеннях, сформульованих П.Є. Недбайлом, В.М. Горшеньовим та іншими щодо сутності юридичної процесуальної форми як особливої юридичної конструкції, що втілює принципи найбільш доцільної процедури здійснення певних повноважень [1, с. 13]. З таким підходом складно сперечатись, оскільки у ньому передбачено відтворення «динаміки» (або динамічного характеру) процесуальної форми, оскільки її сутність проявляється через певні принципи відповідної правової процедури. Використання ж підходу, за яким виділяються ознаки певного правового явища, підкреслює «статичку» (або усталеність) відповідного явища.

Незважаючи на істотну різницю у адміністративно-процесуальних формах позасудового і судового захисту права інтелектуальної власності, для їх реалізації як адміністративного процесу (позасудового) і адміністративного судочинства характерні загальні принципи. Саме такий підхід не протирічить підходу, презентованому О.В. Кузьменко стосовно системи принципів адміністративного процесу [2, с. 396], який поєднує у собі і ті, які притаманні суто адміністративному судочинству і адміністративному процесу (позасудовому).

Російський дослідник П.І. Кононов здійснює класифікацію принципів адміністративного процесу, яку доцільно врахувати при опрацюванні питання щодо градації принципів адміністративного судочинства та адміністративного процесу (позасудового). Так, вчений пропонує виділяти три види принципів: загально-правові, загально-процесуальні та спеціальні. До загально-правових віднесені ті принципи, які складають основу

усього правового регулювання і мають універсальне застосування в усіх галузях права. Вказане стосується принципів законності і рівності усіх перед законом. До загально процесуальних принципів відносяться принципи, які складають основу усіх видів юридичних процесів, тобто використовуються як у судовому, так і у адміністративному процесах: процесуальній рівності осіб, які беруть участь в адміністративному процесі; гласності; досягнення об'єктивної (матеріальної) істини; самостійності органу, який розглядає справу, у прийнятті рішення; вибору мови, на якій ведеться адміністративний розгляд; відповідальності посадових осіб за порушення правил процесу. Загально правові та загально процесуальні принципи, на думку П.І. Кононова, можуть бути покладені в основу адміністративного процесу як його начала [3, с. 224].

Тож П.І. Кононов запропонував класифікацію принципів адміністративного процесу на основі наукового підходу «від загального до конкретного». Саме такий підхід і використаний при виділенні загальних, спеціальних і особливих груп принципів адміністративного судочинства як процесуальної форми реалізації судової адміністративної юрисдикції та адміністративного процесу (позасудового). При цьому при виділенні спеціальних принципів цілком доречним вдається підхід П.І. Кононова щодо виділення загально процесуальних принципів.

Слід звернути увагу на підхід М.Ф. Стахурського щодо принципів адміністративного процесу, які дослідник класифікує на: загальні принципи, принципи адміністративно-процедурної діяльності, принципи адміністративної юрисдикції та принципи окремих видів провадження [4, с. 7].

Звернення до законодавства інших держав, зокрема – Франції, дозволяє обґрунтувати окремі висновки щодо доцільності врахування відповідних приписів у національному законодавстві. Зокрема у позасудовому процесі загальними названі: принцип змагальності; прозорості, що включає публічність адміністративних рішень, доступність адміністративних документів, мотивованість адміністративних актів; принцип юридичної безпеки, що складається з принципу відсутності зворотної сили адміністративних актів, принцип захисту законної довіри та принципу захисту набутих прав [5, с. 222-232].

Сутність кожного з перелічених принципів доцільно розкрити у аспекті можливого врахування для визначення принципів позасудового адміністративного процесу як адміністративно-процесуальної форми захисту права інтелектуальної власності.

Так, сутність принципу змагальності зобов'язує адміністративний орган враховувати думку громадян при прийнятті рішення, здатного нанести шкоду, тобто вислухати громадянина, який звернувся до цього органу та врахувати його думку. Виключення щодо застосування цього принципу є: 1) справи, порушені за позовною вимогою громадянина, оскільки громадяни у позові мав можливість надати свою точку зору; 2) справи із терміновим порядком розгляду або у виключній ситуації; 3) рішення, прийняті у порядку особливої процедури, яка заснована на інших нормативно-правових актах; 4) ситуації, коли прийняте рішення загрожує громадському порядку. У останньому випадку судовою практикою чітко встановлено, що вказане не тягне скасування усіх заходів поліцейського характеру у змагальному процесі [5, с. 222-223].

При здійсненні адміністративно-правового захисту права інтелектуальної власності у процесуальній формі в Україні принцип змагальності не застосовується при здійсненні провадження у справах про адміністративні правопорушення у визначеній сфері. Також його застосування обмежене при розгляді скарги на рішення, дії, бездіяльність адміністративного органу, уповноваженого забезпечувати реалізацію права інтелектуальної власності.

Стосовно проваджень з розгляду заперечень проти рішень Державної служби інтелектуальної власності України щодо набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності, у межах реалізації принципу змагальності передбачено здійснення процедур, характерних для судового адміністративного процесу.

Такий висновок спирається на приписи п. 15.2 наказу Міністерства освіти і науки України від 15.09.2003 № 622 «Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності», в якому зазначено, що сторони при розгляді заперечення користуються рівними правами та мають рівні обов'язки [6]. Однак відповідна норма щодо цього принципу не передбачена. Слід також зазначити про юридичну силу нормативно-правового акту, яким урегульовану відповідну процедуру – підзаконний відомчий акт. Разом з тим, виходячи з норми ст. 92 Конституції України [7], виключно законами України визначаються, зокрема, гарантії прав і свобод людини і громадянина. Статтею 41 Основного Закону України закріплено право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Таким чином, доцільно передбачити закріплення порядку розгляду заперечень проти рішень Державної служби інтелектуальної власності України щодо набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності саме на рівні закону, а не підзаконного акту.

Принцип змагальності прямо передбачений ст. 11 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) [8]. Відповідно ч.1 цієї статті, розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Таким чином, принцип змагальності є засадничим принципом судового адміністративного процесу, а тому характерний і для відповідної адміністративно-процесуальної форми захисту права інтелектуальної власності.

Наступними принципами адміністративного процесу у Франції визначено принцип прозорості. Мета цього принципу – забезпечити надання повної інформації громадянам для того, щоб вони могли оцінити правомірність рішень органів влади і за необхідності їх оскаржити. Цей принцип проявляється у: публічності адміністративних рішень, доступності адміністративних документів, мотивованості адміністративних актів [5, с. 224-229]. Публічність адміністративних рішень означає застосування рішень тільки після попереднього доведення до відома громадян [5, с. 225]. Доступність адміністративних документів як принцип закріплений у Законі Франції від 17 липня 1978 р. № 78-753, де зазначено про обов'язок органів влади (адміністрації) надавати документи, якими вони володіють, особі, яка направила щодо них запит [5, с. 226]. Мотивованість адміністративних актів означає чітке відображення у рішенні адміністративного органу фактів і законів, на яких засновані рішення у випадку, коли від них залежить захист інтересів громадян [5, с. 227].

Зрозуміло, що принцип прозорості у законодавстві Франції стосується відносин щодо прийняття адміністративними органами будь-яких рішень, за винятком випадків, встановлених законом, однак відповідні положення, якими розкрито сутність і зміст цього принципу відносяться і до позасудового адміністративного процесу і до судового адміністративного процесу як адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності.

У КАС України закріплено принципи гласності і відкритості судового адміністративного процесу, зміст яких дотичний до змісту розглянутого принципу прозорості адміністративного позасудового процесу у законодавстві Франції. Так, принцип гласності визначає можливість доступу та ознайомлення громадян зі здійсненням судами адміністративного судочинства. Відповідно до ч. 1 ст. 12 КАС України, особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси чи обов'язки, не можуть бути обмежені у праві на отримання в адміністративному суді як усної, так і письмової інформації щодо результатів розгляду справи. Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в адміністративному суді інформації про дату, час і місце розгляду своєї справи та ухвалені в ній судові рішення [9, с. 86-87]. Ці загальні положення про сутність принципу гласності відносяться до розгляду в адміністративних судах усіх категорій справ адміністративної юрисдикції.

Відносно провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності, відповідні принципи у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КпАП України) [10] окремою нормою не закріплені.

В.К. Колпаков слушно зазначає про те, що принципи адміністративно-деліктного процесу – це його позитивні закономірності, пізнані наукою і практикою, закріплені у правових нормах або є узагальненням діючих в державі юридичних правил [11, с. 394-395]. Зміст принципу гласності в адміністративно-деліктному процесі В.К. Колпаков розкриває шляхом формулювання положень про те, що цей принцип передбачає: а) можливість для учасників процесу безпосередньо знайомитись з матеріалами справи; б) відкритий розгляд справи. Про вимогу відкритого розгляду справи зазначено у ст. 249 КпАП України, якою встановлено, що справа про адміністративне правопорушення розглядається відкрито, крім випадків, коли це суперечить інтересам охорони державної таємниці [11, с. 397].

Розкриваючи зміст принципу гласності, прозорості слід вказати про ст. 268 КпАП України, де встановлено перелік прав особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, зокрема: особа має право знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання, при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права; справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; під час відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи [12].

До елементів принципу прозорості як принципу адміністративного процесу у Франції віднесено мотивованість адміністративних актів. Така мотивованість характерна і для адміністративно-деліктного процесу, враховуючи наступне. Орган (посадова особа) при розгляді справи, зокрема, зобов'язаний з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, а також інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи, характер вчиненого правопорушення, особу порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність; повинен своєчасно, всебічно, повно і об'єктивно з'ясувати обставини справи, вирішити її в точній відповідності до закону тощо (статті 245, 280 КпАП України). Згідно з Кодексом провадження у справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю через відсутність події і складу адміністративного правопорушення (пункт 1 статті 247 КпАП України); справа про адміністративне правопорушення розглядається відкрито, крім випадків, коли це суперечить інтересам охорони державної таємниці (частина перша статті 249); оцінка доказів ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності (стаття 252) тощо. Положення зазначених статей визначають систему процесуальних механізмів, які в сукупності з наведеними конституційними

нормами унеможливають притягнення до адміністративної відповідальності особи, яка не вчиняла правопорушення [12].

Наступним загальним принципом адміністративного процесу у Франції визначено принцип юридичної безпеки. Цей принцип розглядається у часовому аспекті, оскільки він означає відсутність врахування при прийнятті рішення попередніх ситуацій. Принцип юридичної безпеки означає неприпустимість надання зворотної сили адміністративним актам, віри у стабільність правопорядку, а також можливість перегляду раніше прийнятого рішення, враховуючи зміну обставин [5, с. 229-230].

Стосовно такого принципу адміністративного процесу у Франції як принцип юридичної безпеки, слід зазначити, що він характерний і для вітчизняного адміністративно-деліктного законодавства. Однак його зміст обмежений і не передбачає можливості перегляду раніше прийнятого рішення.

Так, у абзаці другому пункту 4.1. Рішення Конституційного Суду України від 22.12.2010 № 23-рп/2010 у справі про адміністративну відповідальність у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху вказано, що елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005). Принцип правової визначеності означає, що «обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки» (абзац третій підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010) [12].

Аналогічні обмеження стосуються змісту принципу юридичної безпеки як основи проваджень за скаргами громадян та щодо розгляду заперечень на рішення Державної служби інтелектуальної власності України. У повному обсязі принцип юридичної безпеки діє у судовому адміністративному процесі.

Формулюючи загальні принципи адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності, слід врахувати також теоретичні положення про принципи адміністративно-юрисдикційного процесу, оскільки адміністративно-юрисдикційний процес М.Ф. Стахурський пропонував визначати як процесуальну діяльність державних органів щодо вирішення адміністративно-правових спорів і реалізації адміністративної відповідальності за порушення норм матеріального адміністративного права [4, с. 10].

Однак підхід, запропонований М.Ф. Стахурським відносно основних напрямів адміністративного процесу, не можна вважати безспірним, враховуючи сучасні наукові напрацювання у напрямку виділення структури адміністративного процесу. Характеризуючи адміністративний процес, адміністративне судочинство як процесуальні адміністративно-правові явища та зміст адміністративно-процесуальної форми необхідно врахувати сукупність таких змістовних характеристик як відповідні їх принципи і ознаки, що дозволить розкрити особливості кожного процесуального явища у статичній (ознаки) і динамічній (принципи). Вказуючи про принципи, можна виділити: а) загальні принципи як ті, що характерні для адміністративного процесу (позасудового) і адміністративного судочинства (судового адміністративного процесу); б) спеціальні принципи; в) особливі принципи.

Для адміністративного судочинства особливі принципи навряд чи доцільно виділяти, враховуючи його однорідність, на відміну від адміністративного процесу, який являє собою сукупність однорідних проваджень.

Виділяючи загальні принципи адміністративного судочинства і адміністративного позасудового процесу, слід приєднатися до наукового підходу М.Ф. Стахурського, який виділяв такі: верховенство права; законність; прозорість (гласність) адміністративного процесу; поєднання інтересів особи і суспільства [4, с. 12]. Цей перелік принципів доцільно доповнити принципами адміністративного процесу у Франції, такими як: публічність рішень, їх мотивованість та доступність, принцип юридичної безпеки.

Отже, до складу загальних принципів адміністративного судочинства і адміністративного позасудового процесу доцільно віднести такі: верховенство права; законність; прозорість (гласність) адміністративного процесу, який доповнюється принципами публічності, мотивованості та доступності рішень у справах; поєднання інтересів особи і суспільства; принцип юридичної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Юридическая процессуальная форма. Теория и практика / [Виртук Н. В., Горшенев В. М., Добровольская Т. Н., Иконичкая И. А. и др.] ; под ред. В. М. Горшенева, П. Е. Недбайла. – М. : Юрид. лит., 1976. – 279 с.
2. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.] / за ред. В.В. Коваленка. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.
3. Кононов П.И. Основные категории административного права и процесса : монографія. – М. : Юрлитинформ, 2013. – 416 с.

4. Стахурський М.Ф. Питання реформування адміністративного процесу в Україні : автореф. дис. ... к. ю. н. : 12.00.07 / Стахурський Микола Федосійович / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 20 с.
5. Капитан Д. Общие принципы административного процесса во Франции / Д. Капитан // Административные процедуры и контроль в свете европейского опыта / Под ред. Т.Я. Хабриевой и Ж. Маку. – М. : Статут, 2011. – 320 с.
6. Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності : Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.09.2003 № 622 // Офіційний вісник України, 2003, № 40 (17.10.2003), ст. 2148.
7. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР// Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30 (23.07.96), ст. 141; Офіційний вісник України, 2010, № 72/1 (01.10.2010), ст. 2598.
8. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – № 35-36, 37. – Ст. 446.
9. Адміністративне судочинство України : підручник / О.М. Пасенюк (кер. авт. кол.), О.Н. Панченко, В.Б. Авер'янов [та ін.] ; за заг. ред. О.М. Пасенюка. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 672 с.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х// Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
11. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монографія. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
12. У справі за конституційним зверненням громадянина Багінського Артема Олександровича щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 141 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про адміністративну відповідальність у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху): Рішення Конституційного Суду України від 22.12.2010 № 23-рп/2010 // Офіційний вісник України, 2010, № 101(10.01.2011), ст. 3639.

МЕДВЕДЄВ О. В.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри політології та правознавства
(Бердянський державний
педагогічний університет)

УДК 351.87

НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

У статті розглядаються проблеми та перспективи реформування правоохоронних органів України. Враховуючи європейський досвід, Україна повинна обрати власний шлях створення національних правоохоронних органів, для яких основним пріоритетом буде людина, її права і свободи.

Ключові слова: правоохоронні органи, реформування, права і свободи людини.

В статье рассматриваются проблемы и перспективы реформирования правоохранительных органов Украины. Учитывая европейский опыт, Украина должна выбрать собственный путь создания национальных правоохранительных органов, для которых основным приоритетом будет человек, его права и свободы.

Ключевые слова: правоохранительные органы, реформирование, права и свободы человека.

This paper discusses the problems and prospects for police reform in Ukraine. Given the European experience, Ukraine must choose a way to create a national law enforcement agencies for which the main focus will be on the person, his rights and freedoms.

Key words: police, reform, human rights and freedoms.

Вступ. Демократизація суспільних відносин в Україні, конституційна реформа, активізація процесів євроінтеграції, удосконалення законодавства у напрямку посилення захищеності прав і свобод громадянина обумовлюють необхідність реформування правоохоронних органів, визначення їх ролі та місця у побудові правової соціальної держави.

Реформуючи судові і правоохоронні органи, потрібно розв'язати низку нагальних проблем: подолання корупції у судових і правоохоронних органах та їх комерціалізації, запобігання впливу на їхню діяльність

